Dosarul nr.21rji-935/26 Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana
1-26036772-02-21rji-10082026 Judecător: Ion Dadu

D E C I Z I E
În numele Legii

03 noiembrie 2026 mun. Chișinău

Colegiul Penal al Curții de Apel Centru

Având în componența sa :
Președintele completului de judecată,
Judecătorul: Igor CHIROȘCA
Judecătorii: Andrei MOCANU și Adrian CLEVADA

judecând în procedură scrisă, în lipsa părților, recursul declarat de către avocatul Condurari Andrian în interesele condamnatului Grișin Augustin, împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 17 iulie 2026, prin care a fost respinsă plângerea condamnatului Grișin Augustin împotriva administrației instituției penitenciare, referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Procedura de citare fiind îndeplinită.

Verificând legalitatea încheierii atacate, pe baza materialelor din dosar, în contextul motivelor invocate de recurent, Colegiul penal al Curții de Apel Centru,

c o n s t a t ă :

1. La 23 martie 2026, condamnatul Grișin Augustin *****, a.n.*****, a înaintat judecătorului de instrucţie o plângere împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie din ***** care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, cu reducerea pedepsei în temeiul art. art. 473^2 - 473^4 Cod de procedură penală. În motivarea plângerii solicită aplicarea în privința sa a art.473^2 – 473^3 Cod penal, conform Jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pe perioada în care s-a aflat deținut în Penitenciarul nr.13 Chișinău. Invocă condamnatul că, se deține în Penitenciarul nr.13 Chișinău din 10.09.2025 până în prezent, fiind deținut în condiții inumane și degradante, într-o celulă aglomerată de persoane un nu dispun de spațiu suficient, fără iluminare și ventilare corespunzătoare, în prezența rozătoarelor și insectelor, condițiilor sanitario-igienice precare, cu asigurarea unei alimentații necalitative, umiditate excesivă și fără oferirea lucrurilor de primă necesitate.

2. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 17 iulie 2026, s-a respins ca neîntemeiată, plângerea înaintată de condamnatul Grișin Augustin declarată împotriva administraţiei instituţiei penitenciare nr. 13 Chișinău în raport cu *perioada 10.09.2025 – 10.02.2026,* referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.

3. Nefiind de acord cu încheierea, avocatul Condurari Andrian în interesele condamnatului Grișin Augustin a declarat recurs în termen, solicitând casarea încheierii Judecătoriei Chișinău,

sediul Ciocana din 17 iulie 2026 și pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie admisă plângerea condamnatului Grișin Augustin privind aplicarea prevederilor art. 473^2-473^4 CPP. În motivarea recursului s-a invocat următoarele:

Prima instanță și-a întemeiat soluția aproape exclusiv pe informațiile generale prezentate de administrația Penitenciarului nr. 13 referitoare la alimentație, baie, spălătorie, încălzire și dezinsecție, fără să analizeze condițiile concrete în care a fost deținut condamnatul în fiecare celulă și în fiecare perioadă. Existența formală a acestor servicii nu demonstrează, în opinia recurentului, că detenția s-a desfășurat în condiții compatibile cu art. 3 din Convenție.

Se invocă faptul că instanța nu a examinat efectiv rapoartele Consiliului pentru prevenirea torturii referitoare la Penitenciarul nr. 13, în care au fost constatate supraaglomerarea, insuficiența spațiului personal, starea precară a infrastructurii, ventilația și iluminarea deficitare, precum și condițiile sanitare necorespunzătoare. Aceste rapoarte constituiau probe pertinente și trebuiau apreciate împreună cu celelalte materiale ale cauzei, iar omiterea lor și lipsa motivelor pentru înlăturarea acestora ar demonstra caracterul incomplet al examinării.

Recurentul contestă și concluzia potrivit căreia condamnatul nu ar fi prezentat dovezi că s-a adresat anterior administrației penitenciarului. Se susține că depunerea unor asemenea plângeri nu constituie o condiție pentru constatarea încălcării art. 3 din Convenție. Potrivit art. 473^3 alin. (2) CPP, sarcina de a demonstra lipsa încălcării condițiilor de detenție și lipsa prejudiciului moral îi revine administrației penitenciarului. Prin urmare, instanța ar fi transferat nejustificat asupra condamnatului o sarcină probatorie dificil sau imposibil de realizat.

Apărarea mai arată că instanța a considerat în mod neîntemeiat existența unor ateliere, cursuri și activități în afara celulei drept factori compensatori. Administrația penitenciarului nu ar fi prezentat probe că Grișin Augustin a participat efectiv la asemenea activități, că acestea i-au fost accesibile și că timpul petrecut în afara celulei a compensat insuficiența spațiului personal.

Un motiv principal al recursului se referă la aprecierea eronată a spațiului locativ. Din informația Penitenciarului nr. 13 rezultă perioadele exacte de detenție, numărul celulelor, suprafața lor și numărul de paturi. Potrivit calculelor apărării, în 232 de zile, reprezentând aproximativ 78% din perioada analizată, condamnatului i-ar fi revenit mai puțin de 3 m^2 de spațiu personal, iar în rest aproximativ 3,73 m^2. Nicio celulă nu ar fi asigurat standardul de 4 m^2. Din acest motiv, concluzia instanței că spațiul personal ar fi fost cuprins între 3 și 4 m^2 și că abaterea era una minoră ar contrazice înscrisurile dosarului și jurisprudența CtEDO stabilită în cauza Muršić împotriva Croației.

Totodată, se susține că prima instanță a limitat nejustificat examinarea la perioada 10 septembrie 2025 până la 10 februarie 2026. Deoarece Grișin Augustin continua să fie deținut, iar până la soluționarea plângerii au fost prezentate informații privind perioadele ulterioare, instanța trebuia să verifice condițiile de detenție pentru întreaga perioadă până la pronunțarea încheierii. Limitarea temporală ar fi condus la omiterea unei părți a obiectului plângerii și la soluționarea incompletă a cauzei.

În final, apărarea solicită examinarea urgentă a recursului, deoarece termenul pedepsei expiră la 10 septembrie 2026, iar întârzierea ar putea lipsi de efect mecanismul compensatoriu. Se solicită admiterea recursului, casarea încheierii din 17 iulie 2026, admiterea plângerii, constatarea detenției în condiții contrare art. 3 din Convenție și reducerea termenului pedepsei.

4. Art. 447 alin. (1) și (2) din Codul de procedură penală stabilește că, *recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezența părților la proces. Instanța de recurs fixează data examinării și dispune să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței.*

5. Părțile în proces au fost înștiințate legal despre data examinării recursului și despre faptul că sunt în drept să depună prin intermediul Secției monitorizare și relații publice a Curții de Apel Centru, referințe, completări la cererea de recurs, sau alte cereri/demersuri, însă acestea trebuie să parvină la instanța de recurs, cu cel puțin 1 (una) zile înainte de data ședinței de judecată. Astfel, ținând cont de faptul că participanții la proces au fost înștiințați despre data examinării recursului și depunerii referinței fiind astfel întreprinse toate măsurile necesare în vederea respectării prevederilor art.319 din Codul de procedură penală privind citarea participanților la proces, instanța conform art.447 alin.(1) din Codul de procedură penală a dispus examinarea cauzei fără prezența părților la proces.

6. ***Examinând materialele prezentate, în raport cu motivele recursului declarat, ținând cont de opinia participanților la proces, Colegiul penal consideră justificat de a admite cererea de recurs declarată de avocat, a casa încheierea contestată și a constata deținerea în condiții contrare art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță.***

7. Astfel, orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public şi într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanța independentă şi imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor şi obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.

8. În conformitate cu prevederile art. 444 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile judecătorești pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond în cazurile în care hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

9. În conformitate cu prevederile art. 449 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: rejudecă cauza cu adoptarea unei noi hotărâri.

10. Potrivit prevederilor art. 7 Cod de procedură penală, procesul penal se desfășoară în strictă conformitate cu principiile şi normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituției Republicii Moldova şi ale prezentului cod.

11. În orice societate democratică, protecția persoanei este una din atribuțiile de bază ale statului.

12. Conform art. 20 a Constituției Republicii Moldova, orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești atunci când drepturile, libertățile și interesele acesteia au fost violate.

13. Colegiul penal reiterează prevederile art. 1 Cod de procedură penală, care stipulează că, procesul penal reprezintă activitatea organelor de urmărire penală şi a instanțelor judecătorești cu participarea părților în proces şi a altor persoane, desfășurată în conformitate cu prevederile Codului de Procedură Penală, având drept scop protejarea persoanei, societății şi statului de infracțiuni, precum și protejarea persoanei şi societății de faptele ilegale ale persoanelor cu funcții de răspundere în activitatea lor legată de cercetarea infracțiunilor presupuse sau săvârșite, astfel ca orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale şi nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală şi condamnată.

14. Analizând normele de drept aplicabile cazului, instanța stabilește, că potrivit prevederilor art. 469 alin. (1) pct. 17^{1}) Cod de procedură penală, la executarea pedepsei, instanța de judecată soluționează chestiunile cu privire la constatarea condițiilor de detenție a condamnaților. Potrivit

art. 471 alin. (1) Cod de procedură penală, chestiunile specificate la art. 469 alin. (1) pct. 5), 11) și 14) se soluționează de către judecătorii instanței de drept comun, iar chestiunile prevăzute la celelalte puncte din art. 469 alin. (1) se soluționează de către judecătorul de instrucție la demersul instituției care pune în executare pedeapsa, la cererea condamnatului sau a apărătorului acestuia ori, după caz, la demersul procurorului care exercită supravegherea organului sau instituției care pune în executare pedeapsa. Soluționarea de către instanța de judecată a chestiunilor prevăzute la art.469 alin.(1) pct.1) și 2) se efectuează în condițiile prevăzute la art.266 și 267 Cod de executare și numai după respectarea procedurii extrajudiciare stabilite. În cazul soluționării chestiunilor prevăzute la art.469 alin.(1) pct.1), 2), 4), 7)-9), instituția care pune în executare pedeapsa este obligată să prezinte raportul de evaluare privind comportamentul condamnatului, iar în cazul soluționării chestiunii prevăzute la art.469 alin.(1) pct.3), și raportul medical respectiv. În ședința de judecată se citează autorul demersului cu privire la soluționarea chestiunii solicitate.

15. Potrivit art. 473^2 Cod de procedură penală, (1) Plângerea împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului sau ale prevenitului, garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, poate fi înaintată de către condamnat sau prevenit, personal sau prin intermediul unui avocat, la instanța de judecată în a cărei rază teritorială se află instituția penitenciară în care se deține condamnatul sau prevenitul ori, după caz, din care a fost eliberat. (2) Plîngerea referitoare la condițiile de detenție menționate la alin. (1) trebuie să conțină datele privind perioada și locul detenției, precum și descrierea detaliată a condițiilor materiale care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului, cu solicitarea de a obliga administrația instituției penitenciare să înlăture condițiile materiale contestate. La plângere pot fi anexate explicațiile altor condamnați sau preveniți, copiile plîngerilor anterioare, adresate administrației instituției penitenciare sau autorităților de supraveghere, și răspunsurile lor, alte probe relevante. Concomitent cu depunerea plângerii, se expediază o copie a acesteia, cu anexarea materialelor respective, către organul care pune în executare sentința sau încheierea. (3) Condamnații care au fost deținuți cel puțin 10 zile în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, drepturi care reies din obligația statului de a asigura condițiile de detenție, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei. (4) În cazul în care partea neexecutată din pedeapsă nu permite deducerea integrală a reducerii pedepsei sau perioada încălcării condițiilor de detenție este mai mică de 10 zile, în privința perioadei rămase condamnatul poate solicita despăgubire în valoare bănească. (5) Plîngerea referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului se depune pe parcursul detenției în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau în termen de 6 luni de la data cînd nu mai sînt deținuți în astfel de condiții, dar nu mai tîrziu de 4 luni de la eliberarea lor din locul de detenție.

16. În conformitate cu prevederile art. 473^3 Cod de procedură penală, (1) Plângerea referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului se examinează de către judecătorul de instrucție, cu participarea condamnatului sau a prevenitului și, după caz, a avocatului acestuia și a reprezentantului administrației instituției penitenciare. (2) Sarcina probațiunii lipsei de încălcare a condițiilor de detenție invocate de condamnat sau prevenit și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine reprezentantului administrației instituției penitenciare. (3) Pentru examinarea plângerii, reprezentantul

administrației instituției penitenciare prezintă instanței de judecată în scris, în termen de 30 zile, un raport în care răspunde la toate pretențiile invocate de condamnat sau prevenit în plîngere, cu menționarea măsurilor întreprinse pentru înlăturarea condițiilor de detenție contestate, dacă asemenea măsuri au fost întreprinse. Copia raportului și a materialelor anexate la acesta se înmînează condamnatului sau, după caz, prevenitului care a depus plîngerea de către reprezentantul administrației instituției penitenciare. (4) Termenul maxim de examinare a plîngerii referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului este de 3 luni. În termenul maxim de 3 luni nu se include termenul acordat condamnatului pentru detalierea pretenţiilor.

17. Potrivit prevederilor art. 473^4 Cod de procedură penală, (1) La evaluarea condiţiilor de detenţie, instanţa de judecată dă apreciere atît probelor prezentate de părţi, cît şi rapoartelor instituţiilor naţionale şi internaţionale în domeniu. (2) La evaluarea condiţiilor de detenţie, instanţa de judecată ţine cont de efectele cumulative ale condiţiilor generale raportate la caracteristicile individuale respective ale condamnatului, precum şi de perioada în care condamnatul a fost deţinut în condiţiile contestate. (3) În urma constatării faptului că condamnatul a fost deţinut în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, instanţa de judecată obligă administraţia instituţiei penitenciare să înlăture condiţiile precare de detenţie, stabilindu-i un termen concret, care nu va depăşi 15 zile, după expirarea căruia instituţia penitenciară informează instanţa de judecată despre executarea încheierii. (4) În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculându-se de la 1 la 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie în condiţii precare calculate cumulativ. Instanţa de judecată poate rotunji în favoarea condamnatului termenul de pedeapsă constatat ca fiind executat în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, pentru a deduce integral acest termen din termenul rămas neexecutat. (5) În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei în condiţiile alin.(4) din prezentul articol, iar în privinţa perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului, din contul bugetului de stat, a sumei băneşti în mărime de până la 2 unităţi convenţionale pentru fiecare zi de detenţie în condiţii precare, precum şi a costurilor şi cheltuielilor aferente. (5^1) În cazul constatării faptului că condamnatul a fost deţinut în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale şi perioada încălcării condiţiilor de detenţie este mai mică de 10 zile, instanţa de judecată dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului a sumei băneşti în mărime de până la 2 unităţi convenţionale pentru fiecare zi de detenţie în condiţii precare. (6) În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), persoanele condamnate la detenţie pe viaţă nu pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei, dar pot înainta o acţiune civilă. (7) Reducerea pedepsei sau, după caz, încasarea despăgubirii în valoare bănească, prevăzute la alin.(4) şi (5), se efectuează indiferent de confirmarea sau neconfirmarea vinovăţiei organului care pune în executare sentinţa sau încheierea ori a persoanelor publice din cadrul acestui organ. (8) Dacă nu se constată încălcări ale prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale în cadrul executării pedepsei, instanţa de judecată dispune respingerea plîngerii. (9) Încheierea adoptată în condiţiile prezentului articol este executorie imediat, însă poate fi atacată cu recurs la curtea de apel de către părţi, în termen de 15 zile de la data pronunţării, prin intermediul instanţei de fond. În cazul încasării mijloacelor băneşti,

încheierea instanţei de judecată se execută în condiţiile prevăzute de Codul de executare. (10) Pedeapsa redusă în condiţiile alin.(4) constituie pedeapsă efectiv executată.

18. *Din materialele cauzei, instanța de fond atestă că*, Grișin Augustin *****, a fost condamnat prin sentința Judecătoria Chișinău, sed. Buiucani din 25 martie 2025 în baza art. 287 alin.2 lit. b) Cod penal, la 1 an închisoare; cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

19. Sentința fiind atacată în ordine de apel de către Grișin Augustin *****, iar la 22 iunie 2026, prin Decizia emisă de către Colegiul Penal al Curții de Apel Centru, a fost respins ca nefondat recursul înaintat de către Grișin Augustin ***** împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 25 martie 2025. Începutul termenului: 10.09.2025**,** Sfârșitul termenului: 09.09.2026.

20. Se reține faptul că, Grișin Augustin ***** la momentul înaintării prezentei plângeri acesta nu avea statut de condamnat, sentința fiind atacată în ordine de recurs la Curtea de Apel Centru, ulterior la 22 iunie 2026, fiind emisă Decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Centru care a devenit irevocabilă.

21. De menționat că, prin plângerea din speță, condamnatul Grișin Augustin a solicitat instanței de judecată constatarea detenției sale în condiții inumane contrare prevederilor art. 3 CEDO, invocând faptul că, pe parcursul executării pedepsei închisorii a fost supus unui tratament inuman și degradant, prin deținerea sa în condiții inumane în Penitenciarul nr.13 Chișinău, pentru perioada 10.09.2025 – 10.02.2026.

22. Instanța de recurs constată că cererea condamnatului pentru perioada ***10.09.2025 – 10.02.2026*** deținut în Penitenciarul nr.13 Chișinău este întemeiată și urmează a fi admisă și constată condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale

23. Astfel se reține că, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a menționat în nenumărate rânduri în practica sa, inclusiv instituită în cauzele contra Moldovei că, articolul 3 al Convenției consfințește una din cele mai fundamentale valori ale unei societăți democratice. Acesta interzice, în termeni absoluți, tortura și tratamentele sau pedepsele inumane ori degradante, indiferent de circumstanțe și de comportamentul victimei *(cauza Mozer c. Republicii Moldova și Rusiei, 23 februarie 2016, § 117; cauza Rotaru c. Moldovei, 15 februarie 2011, §30; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 62)*.

24. La soluționarea acestor categorii de plângeri, Colegiul Penal reține că Curtea Europeană a Drepturilor Omului a menționat în nenumărate rânduri în practica sa, inclusiv instituită în cauzele contra Moldovei că, articolul 3 al Convenției consfințește una din cele mai fundamentale valori ale unei societăți democratice. Acesta interzice, în termeni absoluți, tortura şi tratamentele sau pedepsele inumane ori degradante, indiferent de circumstanțe şi de comportamentul victimei *(cauza Mozer c. Republicii Moldova şi Rusiei, 23 februarie 2016, § 117; cauza Rotaru c. Moldovei, 15 februarie 2011, § 30; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 62).*

25. La constatarea condițiilor de detenție, instanţa naţională va ţine cont de faptul că maltratarea trebuie să atingă un nivel minim de severitate pentru a cădea sub incidenţa art. 3. Evaluarea acestui nivel minim este, prin natura lucrurilor, relativă. El depinde de toate circumstanțele cauzei, precum ar fi durata maltratării, urmările sale fizice şi psihice şi, în unele cazuri, de sexul, vârsta şi starea sănătăţii victimei *(cauza Irlanda c. Regatului Unit, 18 ianuarie 1978, § 162; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 63).*

26. În jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului s-a constatat că, anumite condiţii de trai ale deţinuţilor constituie tratamente inumane şi/sau degradante, şi anume: suprapopularea din penitenciare - consideră că fiecare deţinut trebuie să aibă un spaţiu de cel puţin 4 m2 *(cauza Ostrovar v. Republica Moldova, hotărârea din 13.09.2005, § 80);* celulele nedotate *(cauza Becciev v. Republica Moldova, hotărârea din 04.10.2005, § 46),* cu acces limitat sau lipsa accesului la lumina zilei *(cauza Alver v. Republica Moldova, hotărârea din 08.11.2005, § 53),* puţin sau deloc încălzite, fără sistem de ventilare, insalubre; lipsa posibilităţilor de recreare; lipsa hranei *(cauza Becciev v. Republica Moldova, hotărârea din 04.10.2005, § 43-44);* lipsa unei asistenţe medicale corespunzătoare *(cauza Holomiov v. Republica Moldova, 07.11.2006).*

27. Totodată, statul trebuie să asigure ca persoana să fie deţinută în condiţii care sunt compatibile cu respectarea demnităţii sale umane, ca modul şi metoda de executare a pedepsei să nu cauzeze persoanei suferinţe sau dureri de o intensitate care să depăşească nivelul de suferinţă inerent detenţiei şi că având în vedere exigenţele detenţiei, sănătatea şi integritatea persoanei să fie în mod adecvat asigurate, printre altele, prin acordarea asistenţei medicale necesare *(cauza Kudla c. Poloniei, 26 octombrie 2000, § 94).* Atunci când sunt evaluate condiţiile de detenţie, trebuie luate în consideraţie efectele cumulative ale acestor condiţii, precum şi durata detenţiei *(cauza Ostrovar c. Moldovei, 13 septembrie 2005, § 80).*

28. Curtea a considerat un tratament ca fiind „degradant", atunci când s-a cauzat victimelor sentimente de frică, îngrijorare şi inferioritate capabile să le umilească şi să le înjosească *(Kudla v. Poland [GC], nr. 30210/96, § 92, ECHR 2000-XI).* Pentru a determina dacă o anumită formă de tratament este „degradantă" în sensul articolului 3, Curtea va lua în calcul dacă scopul acestui tratament a fost de a umili şi înjosi persoana şi dacă, în ceea ce priveşte consecinţele, acest tratament a afectat negativ personalitatea ei, într-un mod incompatibil cu articolul 3. Chiar şi absenţa unui asemenea scop nu poate exclude categoric o constatare a violării articolului 3 *(Raninen v. Finland, hotărâre din 16 decembrie 1997, Reports of Judgments and Decisions, 1997-VIII, § 55 şi Peers v. Greece, nr. 28524/95, § 74, ECHR 2001-III).*

29. Colegiul Penal reține că, potrivit raportului prezentat, situaţia de fapt din ***** referitoare la respectarea şi asigurarea drepturilor persoanelor private de libertate, după cum urmează: condamnatul Grișin Augustin ***** a fost deținut în mai multe celule, cu un număr diferit de condamnați în celulă, iar în acest sens nu poate fi determinată suprafața care-i revenea fiecăruia. Pe perioada detenției, condamnatul Grișin Augustin ***** a fost asigurat cu hrană caldă de 3 ori pe zi. Produsele alimentare şi legumele sunt primite şi depozitate centralizat de la depozitul central al Administraţiei Naţionale a Penitenciarelor şi de la agenţii economici, în baza contractelor achiziţiilor publice. Pe parcursul anilor a fost primită raţie alimentară pentru îmbunătăţirea alimentării condamnaţilor după cum urmează; carne de găină, peşte congelat, ouă, lapte brânză, unt, margarină şi grăsimi animaliere. Blocul alimentar este format din: încăpere pentru prepararea hranei; încăpere pentru primirea hranei; încăpere pentru spălarea şi dezinfectarea veselei; sală pentru primirea hranei. Cantina a fost reparată capital şi dotată cu utilaj nou, la moment nu este necesar de efectuat careva lucrări de reparaţie. Totodată, s-a remarcat că în penitenciar funcţionează o baie comună cu cabine de duş, asigurată cu apă caldă, astfel condamnaţii au acces la baie cel puţin o dată pe săptămînă. De asemenea pe teritoriul penitenciarului activează o spălătorie de haine, care este înzestrată cu maşini de spălat automate și o centrifugă pentru uscat. Totodată, a fost indicat faptul că, în Penitenciarul nr.13 Chișinău au loc periodic servicii de deparazitare și dezinsectizare, confirmate prin 26 de procese-verbal efectuate săptămânal. Cu referire la temperaturile din celule, se precizează că, pe perioada toamnă-iarnă, în toate încăperile de detenţie a penitenciarului se menţine o temperatură nu mai

mică de 18° C, conform standardelor naţionale prevăzute de Statutul executării pedepsei de către condamnaţi, acest lucru fiind posibil datorită bunei funcţionări a casangeriilor. Anual de către Administraţia Naţională a Penitenciarelor sunt încheiate contracte de achiziţionare a cărbunelui şi lemnelor pentru foc.

30. La analiza condițiilor de cazare a deținutului, instanța de recurs reține că, potrivit prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 583 din 26 mai 2006 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnați, care în punctul 464 stipulează că „Fiecare deținut se asigură cu spațiu de cazare în mărime nu mai mică de 4 metri pătrați, care trebuie să fie iluminat natural și artificial, încălzit și ventilat conform normativelor de construcții”.

31. Cu referire la acest aspect, în Raportul anual pentru anul 2017 şi 2018 al Consiliului pentru Prevenirea Torturii, membrii Consiliului au făcut trimitere la constatările Comitetului European pentru prevenirea Torturii și Tratamentelor sau Pedepselor Inumane şi Degradante, în care a fost subliniat că, starea spațiului de locuit pentru deținut ar trebui de examinat nu doar prin prisma numărului de deţinuţi din celulele instituţiilor penitenciare la momentul dat, dar în egală măsură, și ținând cont de ratele oficiale de ocupare (numărul de paturi per celulă), în baza standardului de cel puţin 4 m^2 de spaţiu locativ per deţinut şi de a revizui, în consecinţă, capacitatea oficială a instituţiilor penitenciare. Spaţiul ocupat de către anexele sanitare/toalete construite nu ar trebui să fie incluse în acest calcul.

32. Totodată, instanța de recurs notează că, la aprecierea încălcării art. 3 CEDO nu pot fi luate în considerație doar criteriile principale cum ar fi: suprafața ce revine fiecărui deținut, condiții sanitare, dar și sistemul de canalizație, cantitatea și calitatea hranei, accesul la servicii medicale, accesul permanent la apă pentru respectarea igienei personale, existența lingeriei de pat, a hainelor, care în general în sistemul penitenciar din RM nu ating un prag minim de suficiență.

33. Astfel, reieșind din situația descrisă în raportul prezentat, este evident că, cel puțin sub aspectul detenției în condiții de supraaglomerare, față de condamnat nu a fost respectată pe perioada de detenție.

34. Totodată, Colegiul a apreciat critic faptul că, deși administrația instituției penitenciare avea obligația de a proba lipsa încălcării condițiilor de detenție, aceasta s-a limitat în mare parte la prezentarea generică a datelor.

35. La același capitol, merită relevat că, la raportul prezentat de către instituția penitenciară nu au fost anexate careva probe întru confirmarea celor invocate, astfel instanța de recurs a respins ca fiind pur declarative alegațiile invocate în raport.

36. La același aspect, se menționează că, în cauza Ananyev și alții împotriva Rusiei, 10 ianuarie 2012, Curtea Europeană a hotărât că reclamanții au fost supuși unor tratamente inumane și degradante, ceea ce constituie o încălcare a art. 3 (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție. Aceasta a observat în special că, în celulele lor, reclamanții aveau mai puțin de 2 metri pătrați de spațiu personal, iar numărul de deținuți a depășit în mod semnificativ numărul de locuri de dormit disponibile.

37. În cauza Orchowski împotriva Poloniei, 22 octombrie 2009, Curtea Europeană a constatat o încălcare a articolului 3, stabilind că majoritatea celulelor au fost ocupate peste capacitatea prevăzută, lăsându-i acestuia mai puțin decât cei 3 metri pătrați de spațiu personal prevăzuți de lege și uneori chiar mai puțin de 2 metri pătrați.

38. De precizat că, în mai multe cauze, Curtea a notat cu îngrijorare repetarea problemelor în privința condițiilor precare de detenție în toate penitenciarele din Republica Moldova.

39. În cauza Kalashnikov c. Rusiei, precum şi în cauza Ostrovar c. Moldovei, Curtea a constatat că, supraaglomerarea deja ridică în sine o chestiune în temeiul articolului 3 al Convenţiei, în special când ea durează perioade lungi de timp, aşa cum se reține în cazul autorului plângerii. E de reținut și faptul că, în cazurile anterioare, în care reclamanții au avut la dispoziție mai puțin de 3 m^2 de spațiu vital, Curtea a constatat că supraaglomerarea era suficient de gravă încât să justifice, în sine, constatarea încălcării art. 3 din Convenție (Sulejmanovic c. Italiei, 16 iulie 2009, §51; Lind c. Rusiei, 6 decembrie 2007, §59).

40. Totodată, la soluționarea plângerii, instanța de fond n-a ținut cont de faptul că, nu au fost prezentate careva înscrisuri de către administrația instituției penitenciare în susținerea alegațiilor din raport, iar doar simplele invocări indicate în raport nu sunt de natură să răstoarne reclamațiile condamnatului, în cumul cu constatările expuse în Rapoartele naționale și internaționale efectuate în penitenciarele în referință de către comisiile specializate, și anume de către Consiliul pentru Prevenirea Torturii și Comitetul European pentru Prevenirea Torturii și Tratamentelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante, care ținând cont inclusiv de toate informațiile prezentate, au stabilit necorespunderea instituțiilor penitenciare la standardele minime privind locurile de detenție.

41. Întru susținerea acestui raționament, Curtea Europeană a explicat că dacă există o dispută cu privire la condiţiile de detenţie între părţi, nu este necesar să se constate veridicitatea fiecărui element litigios: atunci când alegaţia gravă nu este respinsă de către statul pârât, poate fi conchisă încălcarea art. 3 din Convenţie. Este cazul când statul este unicul care deţine informaţii susceptibile de a confirma sau respinge alegaţiile reclamantului. Prin urmare, principiul potrivit căruia proba îi revine celui care afirmă, nu se aplică întotdeauna. Faptul că statul nu prezintă aceste informaţii îi permite Curţii să ajungă la concluzia că alegaţia este una justificată *(cauza A. şi alţii c. Regatului Unit, 12 februarie 2009, § 132; cauza Idalov c. Rusiei, 22 mai 2012, § 98).*

42. Astfel, instanţa de recurs consideră că, dificultăţile cu care s-a confruntat condamnatul pe parcursul detenţiei sale în perioada: 10.09.2025 – 10.02.2026 în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău, au depăşit nivelul inevitabil de suferinţă inerent detenţiei şi au atins pragul de severitate contrar articolului 3 din Convenţie, aceste condiţii fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarul vizat.

43. Astfel, reieșind din situația descrisă în rapoartele prezentate, este evident că cel puțin sub aspectul detenției în condiții de supraaglomerare, față de condamnat nu a fost respectată pe perioada de detenție.

44. Adițional, la același aspect, în cauza Ananyev și alții împotriva Rusiei, 10 ianuarie 2012, Curtea Europeană a hotărât că reclamanții au fost supuși unor tratamente inumane și degradante, ceea ce constituie o încălcare a art. 3 (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție. Aceasta a observat în special că, în celulele lor, reclamanții aveau mai puțin de 2 metri pătrați de spațiu personal, iar numărul de deținuți a depășit în mod semnificativ numărul de locuri de dormit disponibile.

45. La soluționarea plângerii, instanța de fond a ținut cont de raportul pe care le-a cercetat în cadrul ședinței de judecată, și constată că aceste înscrisuri sunt de natură să răstoarne reclamațiile condamnatului, concluzie cu care Colegiul nu este de acord și în cumul cu constatările expuse în Rapoartele naționale și internaționale efectuate în penitenciarele în referință de către comisiile specializate, și anume de către Consiliul pentru Prevenirea Torturii și Comitetul European pentru Prevenirea Torturii și Tratamentelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante, care ținând cont inclusiv de toate informațiile prezentate, au stabilit necorespunderea instituțiilor penitenciare la standardele minime privind locurile de detenție.

46. În această ordine de idei, instanța de recurs constată faptul că, că instanța de fond a făcut o apreciere formală a circumstanțelor invocate de condamnat și a acordat o valoare probatorie exclusivă rapoartelor prezentate de administrația penitenciarelor, fără a examina în mod efectiv efectul cumulativ al condițiilor de detenție asupra persoanei private de libertate, așa cum impune jurisprudența CEDO și prevederile art. 3 din Convenția Europeană. Deși administrația penitenciarului a indicat existența unor condiții pretins conforme, aceasta nu exclude prin sine însăși existența unui tratament degradant, or analiza urmează a fi făcută prin prisma condițiilor reale de detenție, duratei îndelungate a aflării în detenție și impactului cumulativ al tuturor restricțiilor suportate de condamnat.

47. Din materialele cauzei rezultă că Grișin Augustin s-a deținut în ***** în perioada 10.09.2025 – 10.02.2026. Totodată, deși administrația penitenciarului a indicat suprafața celulelor și numărul persoanelor deținute, Colegiul penal constată că detenția de lungă durată într-un regim semiînchis, în condiții restrictive, cu acces limitat la spațiu personal efectiv, cu condiții sanitare specifice sistemului penitenciar național deja constatate în repetate rânduri de CEDO ca fiind problematice, reprezintă circumstanțe suficiente pentru constatarea unei încălcări a art. 3 CEDO.

48. Mai mult, instanța de fond a omis să țină cont de faptul că însăși existența mecanismului compensatoriu prevăzut de art. 473/2 – 473/4 Cod de procedură penală derivă din caracterul sistemic al problemelor privind condițiile de detenție din Republica Moldova, iar în asemenea cauze standardul de apreciere nu poate fi unul excesiv de formalist. Or, detenția îndelungată în penitenciarele nr. 13 Chișinău, raportată la condițiile materiale descrise, durata privării de libertate și regimul sever de executare, justifică concluzia existenței unui tratament degradant în sensul art. 3 CEDO.

49. Potrivit art. 473/4 alin. (3) Cod de procedură penală, în cazul constatării violării drepturilor garantate de art. 3 CEDO din cauza condițiilor de detenție, instanța reduce pedeapsa, calculând două zile de închisoare pentru o zi de reducere sau aplicând formula stabilită de lege și practica națională în raport cu intensitatea încălcării constatate. În prezenta cauză, Colegiul penal consideră echitabilă aplicarea formulei de o zi reducere pentru fiecare 10 zile de detenție în condiții inumane.

50. Astfel, condamnatul Grișin Augustin s-a aflat perioada 10.02.2025 – 10.02.22026 în Penitenciarul nr. 13 - Chișinău, timp de 154 zile.

51. Prin urmare, Colegiul penal concluzionează că încheierea instanței de fond este neîntemeiată, deoarece circumstanțele cauzei demonstrează existența unor condiții de detenție incompatibile cu exigențele art. 3 CEDO, iar plângerea condamnatului Grișin Augustin urma a fi admisă, cu aplicarea mecanismului compensatoriu prevăzut de art. 473^4 Cod de procedură penală al Republicii Moldova.

52. Analizând situația de fapt stabilită la soluționarea cererii înaintate în privința condamnatului Grișin Augustin și raportând-o la temeiurile de drept aplicabile cazului examinat, totalitatea circumstanțelor și condițiilor în favoarea și în defavoarea admiterii acesteia, în cumul cu celelalte împrejurări ale cazului, Colegiul penal consideră că, recursul declarat de avocat în interesele condamnatului urmează a fi admis, cu casarea încheierii și constarea condamnatului, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și a pronunța o nouă hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță.

53. În conformitate cu art. art. 437 alin. (1), pct. 4), 448, 449 alin. (1), pct. 2), lit. c), 472 CPP, Colegiul Penal al Curții de Apel Centru, –

D E C I D E:

Admite recursul avocatului Condurari Andrian în interesele condamnatului Grișin Augustin, casează încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 17 iulie 2026, și pronunță o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță după cum urmează:

Se constată faptul că, condamnatul Grișin Augustin s-a aflat perioada 10.02.2025 – 10.02.2026 în Penitenciarul nr. 13 - Chișinău, timp de 154 zile, s-a aflat în condiții care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale

Decizia este irevocabilă.

Preşedintele completului
Judecătorul ***Igor CHIROȘCA***

Judecătorul ***Andrei MOCANU***

Judecătorul ***Adrian CLEVADA***